

МЕХАНІЗМ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ СФЕРІ

© 2016 ЧЕРНИШОВА Л. О., КОЗУБ В. О., НОСАЧ Л. Л.

УДК 339.923:061.1ЄС

Чернишова Л. О., Козуб В. О., Носач Л. Л. Механізм співробітництва України та Європейського Союзу в інтелектуальній сфері

Метою статті є дослідження механізму співробітництва України та ЄС в інтелектуальній сфері та обґрунтування моделі комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів з метою їх виведення на європейський ринок. Відзначено посилення дифузії трансферу знань в секторальній та горизонтальній політиці Європейського Союзу та визначено основні чинники, що цьому сприяють. Проведено аналіз структурних компонентів секторальних домінант європейської економіки та запропоновано їх градацію, яка відображає сучасні реалії інтелектуального трансферу в Євросоюзі. Виділено пріоритетні напрями секторального розвитку вітчизняної економіки. Запропоновано використання кластерної моделі інтелектуалізації суспільства як найбільш ефективної форми підприємницької діяльності в Україні. Базуючись на європейських правилах захисту інтелектуальної власності, розроблено модель комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів з метою їх виведення на європейський ринок. Обґрунтовано заходи системної конвергенції економік України та ЄС в інтелектуальній сфері.

Ключові слова: інтелектуальні продукти, трансфер знань, кластерна модель, конвергенція, модель комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів.

Рис.: 1. Табл.: 1. Бібл.: 9.

Чернишова Лариса Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: melnik_lara@mail.ru

Козуб Вікторія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: kozub.viktoria@mail.ru

Носач Лариса Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: lara-nosach@mail.ru

УДК 339.923:061.1ЄС

UDC 339.923:061.1ЄС

Чернышова Л. А., Козуб В. А., Носач Л. Л. Механизм сотрудничества Украины и Европейского Союза в интеллектуальной сфере

Целью статьи является исследование механизма сотрудничества Украины и ЕС в интеллектуальной сфере и обоснование модели коммерциализации отечественных интеллектуальных продуктов с целью их вывода на европейский рынок. Отмечено усиление диффузии трансфера знаний в секторальной и горизонтальной политике Европейского Союза и определены основные факторы, способствующие этому. Проведен анализ структурных компонентов секторальных доминант европейской экономики и предложена их градация, отображающая современные реалии интеллектуального трансфера в Евросоюзе. Выделены приоритетные направления секторального развития отечественной экономики. Предложено использование кластерной модели интеллектуализации общества в качестве наиболее эффективной формы предпринимательской деятельности в Украине. Базируясь на европейских правилах защиты интеллектуальной собственности, разработана модель коммерциализации отечественных интеллектуальных продуктов с целью их вывода на европейский рынок. Обоснованы мероприятия системной конвергенции экономик Украины и ЕС в интеллектуальной сфере.

Ключевые слова: интеллектуальные продукты, трансфер знаний, кластерная модель, конвергенция, модель коммерциализации отечественных интеллектуальных продуктов.

Рис.: 1. Табл.: 1. Библ.: 9.

Чернышова Лариса Алексеевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры международной экономики, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: melnik_lara@mail.ru

Козуб Виктория Александровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: kozub.viktoria@mail.ru

Носач Лариса Леонидовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: lara-nosach@mail.ru

Chernyshova L. O., Kozub V. O., Nosach L. L. The Mechanism of Cooperation between Ukraine and the European Union in the Intellectual Sphere

The article is aimed at studying the mechanism of cooperation between Ukraine and the EU in the intellectual sphere and substantiation of a model of commercialization of the national intellectual products, with a view to their introduction to the European market. The authors have specified an increased diffusion of the knowledge transfer in both the sectoral and the horizontal policies of the European Union and have determined the main factors contributing to this. An analysis of the structural components of the sectoral dominants of the European economy was carried out and their graduation has been proposed, displaying the current realities of the intellectual transfer in the European Union. Priorities in the sectoral development of the national economy have been allocated. The authors have proposed to use the clustering model of intellectualization of society as the most effective form of business activity in Ukraine. Based on the European regulations for protection of intellectual property rights, a model of commercialization of the national intellectual products was developed with a view to their introduction to the European market. Activities in terms of system convergence of the economies of Ukraine and the EU in the intellectual sphere have been substantiated.

Keywords: intellectual products, transfer of knowledge, cluster model, convergence, model of commercialization of the national intellectual products.

Fig.: 1. Tbl.: 1. Bibl.: 9.

Chernyshova Larysa O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: melnik_lara@mail.ru

Kozub Viktoriia O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Economics, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: kozub.viktoria@mail.ru

Nosach Larisa L. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Economics, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: lara-nosach@mail.ru

Вибір Україною курсу на зближення з ЄС та виборювання нею конкурентних позицій на окремих сегментах європейського ринку є важливим аргументом для пришвидшення інтелектуалізації її економіки. Україна, як велика за розмірами та чисельністю населення європейська держава, має значний інтелектуальний потенціал і посідає важливі позиції в континентальному трансфері інтелектуальних продуктів, що за певних умов могло б забезпечити їй значні грошові надходження від експорту як технологій, так і готових товарів та послуг. Ринок інтелектуальних продуктів в Україні перебуває на стадії становлення та потребує запровадження цілої низки регулятивних механізмів.

У країнах Європейського Союзу ставлення суспільства до інтелектуального сектора економіки суперечливе: частина країн-учасниць є світовими інноваційними лідерами зі значними обсягами інвестування в освіту, фундаментальну та прикладну науку, креативну індустрію. Інша частина країн аргументує низький рівень капіталовкладень у ці сфери наявністю гострих невирішених проблем, пасивністю сприйняття населенням нововведень тощо. Разом із тим, природа та форми глобальної конкуренції підштовхують європейські країни до швидкої технологічної модернізації своїх економік.

Складні й суперечливі проблеми інтелектуалізації глобального економічного розвитку досліджені у фундаментальних працях зарубіжних науковців, зокрема Г. Білінга, Р. Бінга, Е. Брукінга, У. Буковича, А. Горна, П. Друкера, Дж. Кларка, М. Мелуона, Дж. Стігліца, Т. Стюарта, Р. Флориди, А. Хіроякі, Й. Шумпетера, В. Дементьева, С. Міхеєва, В. Полтеровича, Є. Ясіна та ін. Методологічним і практичним питанням розвитку інтелектуального потенціалу України присвячено чимало праць вітчизняних науковців, серед яких Л. Антонюк, В. Базилевич, В. Білошапка, О. Галенко, О. Грішнова, В. Ільїн, Ю. Козак, В. Куриляк, Д. Лук'яненко, Макогон, Т. Орехова, Є. Панченко, С. Сіденко, А. Філіпенко, Т. Циганкова, В. Чужиков та ін. Проте аналіз досліджень авторів свідчить про відсутність єдиного підходу до формування процесу інтелектуалізації вітчизняної економіки. Отже, існує об'єктивна потреба в чіткому визначенні сучасної композиції інтелектуалізації економічного потенціалу, а також обґрунтуванні заходів системної конвергенції економік України та Європейського Союзу в інтелектуальній сфері.

Метою статті є дослідження механізму співробітництва України та ЄС в інтелектуальній сфері та обґрунтування моделі комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів з метою їх виведення на європейський ринок.

Сучасний розвиток дво- та багатосторонніх економічних відносин багато в чому спирається на характерні особливості міжкраїнових і глобально-регіональних зв'язків. Окремі з них можуть мати гармонізований характер, зокрема, у межах створеної регіональної зони вільної торгівлі, натомість інші таких перспектив не мають. Розуміючи такі суперечності сучасних торговельних і правових відносин між окремою державою та інтеграційними угрупованнями, британські дослідники Р. Балднін та П. Лоу запропонували розглядати специфіку

відносин через призму мультилатералізованого регіоналізму, який, на їх думку, не може бути обмежений лише торгівлею, товарами і послугами, а має обов'язково включати й захист прав інтелектуальної власності [1].

З огляду на це постає проблема конкурентоспроможності не лише національної економіки, а й її локалізованої на мікро- та макрорівнях сфери діяльності, трансфер технологій між якими є доволі динамічним. Природно, що розбудова багатосторонніх зв'язків в інноваційній сфері, а також розвиток інтелектуалізації виробництва багато в чому залежать від загальних світових умов. Запровадження новітніх відкриттів, обмін технологіями та розвиток глобальних секторальних ринків напряму залежить від циклічності світової економіки. Відтак, на думку В. Полтеровича, у сучасній міжнародній економіці існує чимало диспропорцій, частина з яких може призвести до так званої інноваційної паузи, основними причинами виникнення якої можуть стати: непрозорість фінансових компаній, нечесність рейтингових агентств, складність системи деривативів, помилки регулювання фінансових ринків [2, с. 5].

Існують також суперечності у відносинах між інтеграційними угрупованнями та країнами, які можуть бути скориговані залежно від характеру встановлених стосунків та відповідного правового статусу їх регулювання. З огляду на це створення та функціонування інститутів в Європейському Союзі (ЄС) вмотивоване здебільшого захистом внутрішнього ринку, підтриманням його рівноваги та забезпеченням сталого розвитку. Втім, останнім часом, різні органи ЄС почали докладати чимало зусиль для забезпечення адсорбції інтелекту з інших країн у своє наукове та бізнес-середовище. Центрами його локалізації стали, як правило, університети та дослідні лабораторії з доволі значним обсягом концентрації інновацій та інвестицій. Інтелектуалізація та комерціалізація нових винаходів та відкриттів є, з одного боку, ідентифікованою на рівні секторальних і локальних переваг, з іншого – доволі швидко переміщується в просторі, у т. ч. у віртуальному, залежно від того рівня доходів, які отримують креативні компанії, котрі займаються створенням та експлуатацією інтелектуальних продуктів. Отже, трансфер знань в ЄС посилюється з кожним роком, а його дифузія в секторальні та горизонтальні політики ЄС постійно зростає. Основними чинниками такої пришвидшеної динаміки цього інтеграційного угруповання є такі:

- ✦ загострення цінової та інноваційної конкуренції між товаровиробниками та продуцентами послуг, що примушує компанії враховувати не лише попит на окремі товари, а й насиченість ринку аналогічними товарами, що виробили конкуренти;
- ✦ вплив на європейський ринок інновацій інститутів ЄС, котрі, з одного боку, декларують підтримку конкуренції, проте, з іншого – надають допомогу у вигляді грантів депресивним регіонам;
- ✦ розбіжності в оцінюванні та інтерпретації правових норм регулювання та ідентифікації окре-

мих елементів інтелектуальної власності на загальноєвропейському рівні;

- ✦ переплетіння інтересів міжнародних корпорація, малого та середнього бізнесу в процесі створення, комерціалізації та трансферу інтелектуального продукту, нові види якого потребують перевірки та відповідної ідентифікації;
- ✦ суперечності в реєстрації патентів та інших форм захисту інтелектуальної власності в процесі вдосконалення розроблених раніше новацій та віднесення їх до ідентифікованих в ЄС сфер економічної активності.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що секторальне позиціонування інтелектуальної сфери Європейського Союзу є важливим елементом ідентифікації найновіших технологічних тенденцій і спирається як на наукові розробки, зокрема М. Пендера, який здійснив спробу встановити характер зайнятості ІТ-персоналу [3], так і на рішення Європейської

Комісії (ЄК), яка чітко сформулювала ідентифікаційну модель нових галузей промислового виробництва в ЄС, що здобули назву секторів [4]. Запропонована ЄК градація секторів європейської економіки не втратила своєї актуальності й досі, адже повністю відображає сучасні реалії інтелектуального трансферу в Євросоюзі.

Ретельний аналіз структурних компонентів секторальних домінант європейської економіки наведено також у статті українських дослідників В. Чужикова, О. Федірка та Д. Ільницького, які запропонували модель інтелектуалізації секторальних економік ЄС (табл. 1) [5]. Так, найбільшим за секторальним охопленням є металургійно-машинобудівний кластер, патентна робота в якому завжди ведеться інтенсивно. Проте не всі сектори цього мегакластера вирізняються високою освіченістю персоналу. Лідерські позиції займає виробництво офісної техніки та телекомунікаційного обладнання, натомість продукування машин, наукових інструментів та аерокосмічних апаратів почали відносити до категорій, що потребують середньої освіченості персоналу.

Таблиця 1

Секторально-технологічна кластеризація європейської промисловості

Міжсекторальні кластери	Інноваційні товари секторів економіки	Інтелектуальна ідентифікація секторів економіки	Рівень наукомісткості	Рівень освіченості персоналу
Хіміко-фармацевтичний кластер	Хімічні речовини	Інноватор з власною науково-дослідною базою	Середній високого рівня	Високий
	Целюлоза, папір та вироби з нього	Технологічна залежність	Низький	Середній
	Неметалічні мінеральні продукти	Ефект масштабів	Середній низького рівня	Низький
	Фармацевтичні товари	Інноватор з власною науково-дослідною базою	Високий	Високий
Металургійно-машинобудівний кластер	Офісна техніка	Спеціалізований постачальний	Високий	Високий
	Телекомунікаційне обладнання	Спеціалізований постачальний	Високий	Високий
	Чорні метали	Ефект масштабів	Середній низького рівня	Низький
	Машини та обладнання	Спеціалізований постачальний	Середній	Середній
	Наукові інструменти	Спеціалізований постачальний	високий	середній
	Аерокосмічні апарати	Ефект масштабів	Високий	Середній
	Залізничне обладнання та рухомий склад	Ефект масштабів	Середній високого рівня	Середній
Транспортні засоби	Ефект масштабів	Середній низького рівня	Низький	
Споживчий кластер	Харчові продукти, напої, тютюн	Ефект масштабів	Низький	Низький
	Текстиль, вироби з текстилю	Технологічна залежність	Низький	Низький

Джерело: складено за [5].

Хіміко-фармацевтичний кластер потребує високої освіченості персоналу (виключення становить виробництво неметалічних мінеральних ресурсів), натомість два перші сектори цього мегакластера виступають наявними інноваторами зі сформованою власною науковою базою, які здійснюють активний трансфер патентів, технологічних розробок і виготовлення дослідних зразків. Споживчий кластер зорієнтований на харчові уподобання населення, а також на задоволення його потреб в одязі, взутті, предметах побуту.

Надзвичайно важливим щодо подальшого розвитку зазначених кластерів є підприємницька активність у сфері охорони та реєстрації прав на інтелектуальну власність. Провіднієвропейські корпорації є лідерами щодо одержання європейських патентів на винаходи. У секторальному розумінні ними є машинобудування (різні галузі) та хімічна промисловість, натомість у корпоративному – домінуючі позиції посідають голландський Philips та німецька Siemens. Країнове лідерство припадає на Німеччину. Разом з тим, чимало винаходів, а відтак й патентів, припадає на малий і середній бізнес (МСБ), яких в ЄС станом на початок 2015 р. налічувалось понад 20 млн. У багатьох випадках вони мали сталі коопераційні технологічні зв'язки з корпораціями, отримували гранти на наукові дослідження. Натомість переваги від розроблених ними відкриттів та отриманих авторами патентів у вигляді надприбутків розподілялися на користь провідних європейських корпорацій [6].

У цілому, процес розширення авторських прав у ЄС не обмежується лише патентною діяльністю. Значний розвиток внутрішньої торгівлі підштовхує численні підприємства держав ЄС до необхідності реєстрації торгових марок, адже вкладені в її рекламу кошти та суспільне визнання якості продукції, що випускається, дозволяє розширювати обсяги продажів на конкурентному європейському ринку, а це вважається важливим атрибутом подальшої експансії будь-якої корпорації [6].

Базуючись на зарубіжному досвіді побудови моделі інтелектуалізації суспільства та секторальних домінантах європейської економіки, однією з найбільш ефективних форм поєднання креативної та підприємницької діяльності в Україні може вважатися кластерна модель. Так, відомі вітчизняні дослідники В. Чужиков та О. Лук'яненко розглядають розвиток кластерної моделі через механізм співробітництва європейськими компаніями та окремими дослідниками, який «... забезпечує концентрацію фінансових та інституційних ресурсів...» [7, с. 91].

До пріоритетних напрямів секторального розвитку вітчизняної економіки можна віднести навколишнє середовище, сільське та лісове господарство, рибальство, промислові та виробничі технології, матеріалознавство та метрологію, неядерну енергетику, транспорт, технології інформаційного суспільства, соціальні науки, науково-технічну політику, навчання та обмін науковими кадрами [8, с. 189].

У контексті євроінтеграції Україна потребує суттєвого оновлення своєї секторальної основи, реальної комерціалізації інтелектуального капіталу, а також ефек-

тивного оцінювання соціального капіталу з метою його подальшого розвитку.

Базуючись на європейських правилах захисту інтелектуальної власності, секторальний розвиток структури вітчизняної економіки потребує уніфікації економіко-юридичної моделі захисту інтелектуальних прав в Україні [9]. В основі такої моделі доцільно передбачити технологічні, економічні та правові правила, а також врахувати державні та бізнес-інтереси. Характерними особливостями запропонованої моделі комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів з метою їх виведення на європейський ринок є:

- ✦ циклічність розвитку інтелектуального ринку, який охоплює: реєстрацію, маркетинг, розвиток, розширення, брендування, створення доданої вартості, ліцензування, поновлення. Реєстрація є своєрідною «стартовою ланкою» гармонізованого руху інтелекту, до якої сходяться всі види інтелектуальної власності;
- ✦ однакова етапність всіх видів прав інтелектуальної власності, попри різну їх економічну природу, характеризується уніфікацією захисту та великою підготовчою роботою патентних служб;
- ✦ ліцензування та франчайзинг характеризується власним циклом реалізації інновацій, в якому передбачена можливість співробітництва (коллаборація) з фірмами-конкурентами на певних, як правило, початкових етапах взаємовигідного співробітництва (*рис. 1*).

Таким чином, швидкий розвиток секторальних змін в Європейському Союзі та в Україні водночас міг би забезпечити селективну конвергенцію інтелектуального потенціалу нашої держави і, внаслідок цього, значне підвищення державної конкурентоспроможності. З огляду на зазначене, до заходів системної конвергенції економік України та Європейського Союзу в інтелектуальній сфері можна віднести такі:

- ✦ входження країни в європейський дослідницький простір на паритетних засадах;
- ✦ уніфікація європейських стандартів патентної діяльності в Україні, розвиток міжсекторального співробітництва в цій сфері;
- ✦ повна імплементація європейської системи захисту авторських і суміжних з ним прав;
- ✦ диверсифікація кооперативних зв'язків із зарубіжними партнерами в інноваційних секторах;
- ✦ комерціалізація вітчизняних інтелектуальних продуктів з метою їх виведення на європейський ринок;
- ✦ створення спільних механізмів та інструментів інтелектуалізації європейського економічного простору;
- ✦ кластеризація бізнесу в інтелектуальній сфері на основі колабораціоністських моделей його організації, які передбачають співробітництво на певних стадіях створення продукту, конкуруючих компаній;

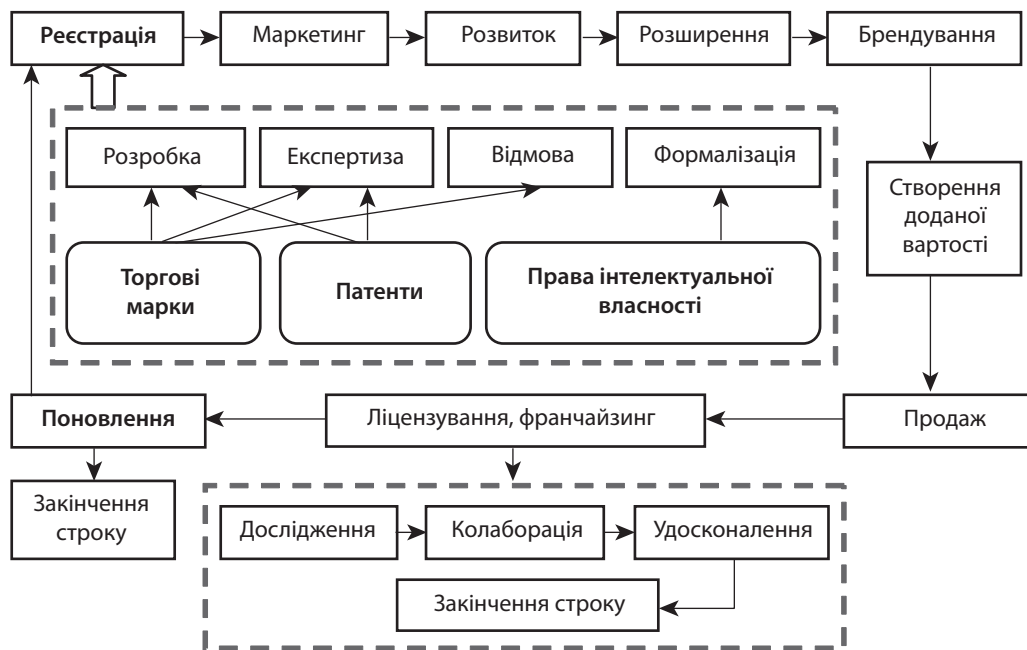

Рис. 1. Модель комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів

- ✦ формування інтелектуального капіталу країни на основі формалізації технологічних, креативних та дизайнерських ідей, розвитку інституту інтелектуальної власності, міжнародної сертифікації створених продуктів, використання кооперативних моделей співробітництва з корпораціями ЄС для забезпечення технологічної взаємодії в окремих сегментах глобального ринку.

ВИСНОВКИ

Україна, маючи значний інтелектуальний потенціал, не здатна його реалізувати, що ускладнює входження нашої держави до європейського наукового, освітнього і технологічного простору. Основними причинами цього є незіставні порівняно з ЄС рівні та обсяги фінансування наукової та науково-технічної діяльності, архаїчна система захисту авторських і суміжних прав, «відплив умів», відсутність стимулювання внутрішнього попиту на інтелектуальну продукцію, недосконалі регуляторні інститути та механізми.

Сучасна інноваційна система України, насамперед у сфері комерціалізації продуктів інтелектуальної власності, потребує структурного оновлення для її адаптації до існуючих в ЄС правил захисту інтелектуальної власності, уніфікації економіко-юридичної моделі захисту інтелектуальних прав, запровадження та імплементації економічних і правових механізмів міжнародного співробітництва у сфері ідентифікації відкриттів і винаходів і запровадження відповідних заходів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Multilateralizing regionalism/ed. by Richard Baldwin and Patrick Low. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 750 p.
2. Полтерович В. Институциональные ловушки и экономические реформы. *Економіка и экономические методы*. 1999. Т. 35. № 2. С. 3–20.

3. Peneder M. The Employment of IT-Personnel. *National Institute Economic Review*. 2003. April. P. 74–85.

4. EU Productivity and Competitiveness: An Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process?/ed. by Mary O'Mahony and Bart van Ark. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2003. 273 p.

5. Чужиков В., Ильницький Д., Федирко А. Трансформационные изменения в промышленной структуре Европейского Союза. *Економіка України*. 2006. № 6. С. 85–93.

6. Revamping intellectual property rights in the European Union. Single Market Act. Together for new growth. URL: www.ec.europa.eu/internal_market/copyright/does/ipr_strategie/booklet_en.pdf

7. Чужиков В., Лук'яненко О. Кластерна політика Європейського Союзу. *Економіка України*. 2013. № 2 (615). С. 81–91.

8. Україна – Європейський Союз: зібрання міжнародних договорів та інших документів 1991 – 2009 рр./за заг. ред. С. О. Камішова. Київ: Юстініан, 2010. 608 с.

9. The Intellectual Property Metro. Office for harmonization in the internal Market (Trademarks and designs). URL: <http://oami.europa.eu/ohimportal/en/design-definition>

REFERENCES

Chuzhikov, V., Ilnitskiy, D., and Fedirko, A. "Transformational changes in the industrial structure of the European Union." *Ekonomika Ukrainy*, no. 6 (2006): 85-93.

Chuzhikov, V., and Lukianenko, O. "Cluster policy of the European Union." *Ekonomika Ukrainy*, no. 2(615) (2013): 81-91.

EU Productivity and Competitiveness: An Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process? Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2003. Multilateralizing regionalism. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

Peneder, M. "The Employment of IT-Personnel". *National Institute Economic Review*. April (2003): 74-85.

Polterovich, V. "Institutional traps and economic reforms." *Ekonomika i ekonomicheskiye metody*. Vol. 35, no. 2 (1999): 3-20.

"Revamping intellectual property rights in the European Union. Single Market Act. Together for new growth" http://www.ec.europa.eu/internal_market/copyright/does/ipr_strategie/booklet_en.pdf

UN COMTRADE DATABASE ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

© 2016 ЧАЛА Т. Г., КОРЕПАНОВ Г. С., ЧЕРНЕНКО Д. І.

УДК 311.21:339.56.005

Чала Т. Г., Корепанов Г. С., Черненко Д. І. UN Comtrade Database як інформаційне джерело наукових досліджень з міжнародної торгівлі товарами країн Європейського Союзу

Мета статті полягає в обґрунтуванні доцільності використання UN Comtrade Database як інформаційного джерела наукових досліджень з міжнародної торгівлі товарами та послугами на прикладі вивчення динаміки обсягів експорту та імпорту товарів у Європейському Союзі. Викладено результати статистичного оцінювання міжнародних товарних потоків країн Європейського Союзу із використанням щорічної та помісячної інформації бази даних UN Comtrade Database. Наведено обсяги експорту та імпорту основними міжнародними торгівельними партнерами Європейського Союзу, розраховано частки країн – партнерів у торгівельних потоках в 2014 р. Представлено основні товари, які були експортовані з 28 країн Європейського Союзу в 2014 р., розраховано частки топ-10 товарів, експортованих з ЄС та імпортованих до ЄС у загальному обсязі відповідних потоків міжнародної торгівлі.

Ключові слова: експорт, імпорт, міжнародна торгівля товарами, Європейський Союз, база даних, UN Comtrade Database.

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 8.

Чала Тетяна Георгіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: tatcha@rambler.ru

Корепанов Георгій Сергійович – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри статистики, обліку та аудиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: kore_rapov@mail.ru

Черненко Дарина Ігорівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри статистики, обліку та аудиту, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: chernenko_di@ukr.net

УДК 311.21:339.56.005

Chalaya T. G., Korepanov G. S., Chernenko D. I. UN Comtrade Database как информационный источник научных исследований по международной торговле товарами стран Европейского Союза

Цель статьи состоит в обосновании целесообразности использования UN Comtrade Database в качестве информационного источника научных исследований по международной торговле товарами и услугами на примере изучения динамики объемов экспорта и импорта товаров в Европейском Союзе. Изложены результаты статистического оценивания международных товарных потоков стран Европейского Союза с использованием ежегодной и помесечной информации базы данных UN Comtrade Database. Приведены объемы экспорта и импорта основными международными торговыми партнерами Европейского Союза, рассчитаны доли стран – партнеров в торговых потоках в 2014 г. Представлены основные товары, которые были экспортированы из 28 стран Европейского Союза в 2014 г., рассчитаны доли топ-10 товаров, экспортируемых из ЕС и импортируемых в ЕС в общем объеме соответствующих потоков международной торговли.

Ключевые слова: экспорт, импорт, международная торговля товарами, Европейский Союз, база данных, UN Comtrade Database.

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Библ.:** 8.

Chalaya Tatyana Georgievna – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры статистики, учета и аудита, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: tatcha@rambler.ru

Korepanov Georgii Sergeevich – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры статистики, учета и аудита, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: kore_rapov@mail.ru

Chernenko Daryna Igorivna – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры статистики, учета и аудита, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: chernenko_di@ukr.net

UDC 311.21:339.56.005

Chala T. G., Korepanov G. S., Chernenko D. I. The UN Comtrade Database as an Information Source for Research on the International Commodity Trade of the European Union Member States

The article is aimed at substantiating the appropriateness of using the UN Comtrade Database as an information source for research on the international trade in commodities and services, on the example of studying the dynamics of exports and imports of commodities in the European Union. The results of a statistical evaluation of the international commodity flows of the European Union Member States are presented using annual and monthly information from the UN Comtrade Database. Both export and import volumes in terms of the principal international trading partners of the European Union have been provided, shares of the partner countries participating in trade flows in 2014 have been calculated. The basic commodities that have been exported from 28 countries of the European Union in 2014 have been presented, shares of the top 10 commodities, exported from the EU as well as imported into the EU, have been calculated in the total volume of the relevant international trade flows.

Keywords: exports, imports, international commodity trade, the European Union, database, UN Comtrade Database.

Fig.: 3. **Tbl.:** 3. **Bibl.:** 8.

Chala Tetyana G. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Statistics, Accounting and Auditing, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: tatcha@rambler.ru

Korepanov Georgii S. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Statistics, Accounting and Auditing, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: kore_panov@mail.ru

Chernenko Daryna I. – PhD (Economics), Senior Lecturer of the Department of Statistics, Accounting and Auditing, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: chernenko_di@ukr.net